

V Bruseli 14. októbra 2019
(OR. en)

12836/19

COHOM 112
DEVGEN 190
FREMP 141
CFSP/PESC 754
ACP 114
COEST 222
COLAC 67
COASI 137
COAFR 200
MAMA 155
MOG 87

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	14. októbra 2019
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	12699/19
Predmet:	Závery Rady o demokracii

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o demokracii, ktoré Rada prijala na svojom 3 720. zasadnutí, ktoré sa konalo 14. októbra 2019.

Závery Rady o demokracii

1. V dnešnom svete čelí demokracia výzvam a spochybňovaniu. Hoci v mnohých krajinách je demokracia silná, v iných stúpa tendencia k autoritatívnym režimom. Výzvy prichádzajú z mnohých strán a my ich musíme naliehavo a komplexne riešiť. Čím je systém vlády demokratickejší, tým viac je v príslušnej spoločnosti inkluzívnosti a rovnosti. Od prijatia záverov Rady o podpore demokracie vo vonkajších vzťahoch EÚ uplynulo 10 rokov. Preto nastal čas na obnovenie záväzku EÚ.
2. Jedným z cieľov vonkajšej činnosti Európskej únie je presadzovať demokraciu, právny štát, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, ako sa uvádza v článku 21 zmluvy. Okrem toho sa v článku 21 Všeobecnej deklarácie ľudských práv uvádza, že „vôľa ľudu má byť základom vládnej moci [...] vyjadrená správne prevádzanými voľbami, ktoré sa majú konať v pravidelných obdobiach“.
3. Únia je založená na hodnotách dodržiavania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv, ako sa uvádza v článku 2 zmluvy. Tieto hodnoty sú vzájomne prepojené a navzájom sa posilňujú. Naďalej je veľmi dôležité zabezpečovať súdržnosť vnútorných a vonkajších politík EÚ. Ako sa uvádza v globálnej stratégii EÚ, podpora demokracie, ľudských práv a právneho štátu navonok je aj v strategickom záujme Únie a prispieva k spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ okrem iného prostredníctvom:
 - posilňovania účinného, transparentného a zodpovedného multilaterálneho systému založeného na pravidlách, ktorý sa EÚ a jej podobne zmýšľajúci partneri snažia podporovať,
 - umožnenia a urýchľovania vykonávania Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, najmä cieľa č. 16, ktorý sa týka zodpovedných inštitúcií a inkluzívneho a participatívneho rozhodovania, a cieľa č. 10, ktorý sa týka znižovania nerovností,

- vytvárania podmienok pre udržateľný mier a bezpečnosť a predchádzania násilným konfliktom prostredníctvom účasti a zodpovednosti, schopnosti reagovať na problémy a politickej mediácie v prípade sporov,
 - budovania inkluzívnych a odolných demokratických spoločností schopných vytvárať príležitosti pre ich obyvateľstvo, ktorým sa umožní aj presadzovanie prístupu založeného na právach k migrácii, riešenie násilného vysídľovania a potláčanie faktorov podnecujúcich neregulárnu migráciu.
4. Rada opätovne potvrdzuje zásady uvedené v jej záveroch z roku 2009 o podpore demokracie a pripomína strategický rámec EÚ pre ľudské práva a demokraciu z roku 2012 a následné akčné plány pre ľudské práva a demokraciu, ako aj poznatky, ktoré EÚ získala za posledné desaťročie počas práce na podpore demokracie, základných slobôd a právneho štátu na celom svete. Rada tiež upozorňuje na relevantnosť svojich záverov z roku 2019 o zabezpečení slobodných a spravodlivých volieb v Európe a svojich záverov z roku 2017 o spolupráci EÚ s občianskou spoločnosťou v oblasti vonkajších vzťahov, ako aj relevantnosť nadväzujúcich opatrení. Víta úsilie o vypracovanie nového akčného plánu EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024. Pri príprave tohto akčného plánu sa podľa potreby využijú aj tieto závery Rady.
5. Na celom svete ľudia naďalej preukazujú silu a moc svojej túžby po silnejšom hlase a slove v rámci rozhodovacích procesov. Demokracia na všetkých kontinentoch neustále dokazuje svoju odolnosť. Musí však čeliť novým a rastúcim výzvam.

Ide okrem iného o:

- i) **oslabovanie demokratických procesov a inštitúcií**, a to aj tým, že pod rúškom demokracie sa legitimizujú autokratické režimy, predlžovaním ústavných obmedzení funkčných období, zasahovaním do justície, obmedzovaním plurality médií, obmedzovaním právneho a politického priestoru pre opozičné strany a znížením transparentnosti niektorých aktérov demokratického procesu pri financovaní politických a tematických kampaní;

- ii) **nízku úroveň dôvery** v inštitúcie a politikov v dôsledku rastúcich sociálnych a hospodárskych nerovností, korupcie a nedostatku inkluzívnosti;
- iii) **zmenšujúci sa demokratický priestor pre občiansku spoločnosť** vrátane obhajcov ľudských práv a demokratických aktivistov, ako aj slobodných a nezávislých médií online i offline prostredníctvom násilia, prenasledovania a zastrašovania, obmedzujúcich právnych predpisov, obmedzení registrácie a financovania a odvetných opatrení;
- iv) **rastúce porušovanie ľudských práv a základných slobôd;**
- v) **manipuláciu prostredníctvom online technológií** vrátane dezinformačných kampaní, obmedzení a odstavení pod záštitou štátu, nenávistných prejavov, nezákonného zacieľovania informácií na konkrétnych občanov v rozpore s právami na súkromie a ochranu údajov a bránenia účinnej kontrole nad financovaním politických kampaní. Internet je pozitívnou silou demokratizácie, avšak hospodársky model digitálnych platforiem tiež prispel k vzniku týchto výziev.

6. Rada preto súhlasí s ďalším rozvojom spoločnej a praktickej reakcie na tieto výzvy založenej na úzkej spolupráci medzi inštitúciami EÚ a členskými štátmi. Vzhľadom na skutočnosť, že procesy budovania demokracie prebiehajú v rôznych kontextoch, budú inštitúcie EÚ a členské štáty podporovať pozitívne trendy a bojovať proti tým negatívnym, a to najmä s cieľom:

- a) využiť úsilie vynakladané v rámci vykonávania Agendy 2030, a najmä cieľov udržateľného rozvoja č. 10 a 16, na komplexné presadzovanie a zachovanie demokratickej správy vecí verejných, ľudských práv, právneho štátu, zodpovednosti a participatívneho inkluzívneho rozhodovania a na zabezpečenie súladu s úsilím EÚ o riešenie nerovnosti. Boj proti nerovnosti je kľúčom k obnoveniu dôvery v demokraciu a jej inštitúcie;
- b) podporovať plnú účasť všetkých bez diskriminácie a v tejto súvislosti vyvinúť osobitné a mimoriadne úsilie na podporu väčšej účasti a zastúpenia žien a mladých ľudí a ich záujmov vo verejnom a politickom živote;

- c) posilniť a podporiť kapacity parlamentov a (nestranným spôsobom) politických strán na národnej a nižšej úrovni, aby zohrávali zásadnú úlohu v demokratických spoločnostiach;
- d) posilňovať a podporovať medzinárodnú a miestnu občiansku spoločnosť a priaznivé prostredie pre ňu ako základný pilier pluralistickej a inkluzívnej demokracie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať podpore obhajcov ľudských práv, a najmä obhajkýň ľudských práv;
- e) zintenzívniť úsilie o podporu a ochranu slobodných a nezávislých médií offline i online, a to aj presadzovaním bezpečnosti novinárov a podporou prostredia, v ktorom pôsobia;
- f) podporovať úsilie o posilnenie právneho štátu, demokratickej integrity a zodpovednosti posilnením deľby moci, prístupu k spravodlivosti a práva na spravodlivý proces pre všetkých, boja proti beztrestnosti a boja proti korupcii;
- g) podporovať a presadzovať občiansku výchovu a online mediálnu gramotnosť, ktorá je potrebným strednodobým a dlhodobým príspevkom k odolnosti dnešných demokracií, a presadzovať využívanie online technológií pri posilňovaní demokratickej účasti, zodpovednosti a prístupu k informáciám;
- h) podporovať krajiny v úsilí o zabezpečenie toho, aby sa offline volebné a demokratické pravidlá mohli účinne uplatňovať aj online, a to na základe vlastného úsilia EÚ v tomto smere vrátane volebného balíka Komisie, európskej siete spolupráce v oblasti volieb, akčného plánu proti dezinformáciám, Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií, ako aj odporúčania Rady Európy o normách pre elektronické hlasovanie a postupov vyvinutých v rámci mechanizmu rýchlej reakcie G7;

- i) presadzovať zvyšovanie inkluzívnosti a dôveryhodnosti volebných procesov prostredníctvom pozorovania volieb zo strany EÚ, podpory domácich volebných pozorovateľov a posilnenia kolektívneho úsilia potrebného na podporu a podnecovanie zohľadňovania odporúčaní volebných misií EÚ a OBSE a na riešenie nových výziev pri pozorovaní volieb, a to aj v spolupráci s medzinárodnou volebnou pozorovateľskou komunitou;
- j) posilniť už existujúcu úzku koordináciu s viacstrannými, medzinárodnými a regionálnymi organizáciami, a tak budovať silné globálne partnerstvá na podporu demokracie a plnenie cieľa udržateľného rozvoja č. 16;
- k) presadzovať väčšiu transparentnosť demokratických procesov, najmä financovania politických a tematických kampaní rôznymi aktérmi;
- l) zabezpečiť schopnosť rýchlo reagovať na prudké zhoršenie alebo zlepšenie demokracie v krajinách, a to tak politicky, ako aj prostredníctvom pridelenia primeraných finančných prostriedkov;
- m) presadzovať pružnejší, inovatívnejší a dlhodobejší prístup k podpore demokracie, ktorý citlivejšie reaguje na konflikty, a v tejto súvislosti povzbudzovať a podporovať činnosť Európskej nadácie na podporu demokracie a ďalších organizácií, ktoré takýto prístup uplatňujú;
- n) posilniť podporu a verejnú propagáciu hodnoty demokracie ako globálneho a všeobecného verejného statku.

7. Rada so záujmom očakáva ďalšie pravidelné diskusie o stave demokracie na celom svete a o činnostiach EÚ v tejto oblasti.
